

ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІСІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ

Комісія як національний регулятор ринку цінних паперів неухильно виконує функціональні обов'язки, що покладені на неї державою з метою впорядкування фондового ринку та підвищення дисциплінованості його учасників, підтримання довіри до фондового ринку і його динамічного розвитку. Так, Комісія готує нормативно-правові акти з питань діяльності учасників ринку цінних паперів, регулює випуск та обіг цінних паперів, видає ліцензії на здійснення професійної діяльності на ринку та забезпечує контроль за такою діяльністю, створює систему захисту прав інвесторів і контролю за дотриманням цих прав емітентами цінних паперів та особами, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів. До того ж, вона встановлює правила і стандарти здійснення операцій та контролю за їх дотриманням та проводить інші заходи щодо державного регулювання і контролю за випуском та обігом цінних паперів.

РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦІННІ ПАПЕРИ, ФОНДОВИЙ РИНОК ТА АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА

Одне з ключових завдань Комісії – розвиток законодавства, що регулює діяльність на фондовому ринку та в сфері корпоративного управління, адже без чіткої та актуальної законодавчої бази ефективна діяльність ринку неможлива, а завдання щодо становлення ліквідного, надійного та прозорого національного фондового ринку значно ускладнюється.

Станом на кінець 2013 року на розгляді у Верховній Раді України знаходилося 7 законопроектів, розробником яких є Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, а саме:

- Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення діяльності акціонерних товариств» від 17.01.2013 № 2037;
- Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо емісії цінних паперів» від 23.01.2013 №2072;
- Проект Закону України «Про внесення зміни до статті 5 Закону України «Про судовий збір» щодо доповнення переліку пільгових категорій» від 07.03.2013 №2500;
- Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення функціонування фондового ринку» від 02.04.2013 №2697;
- Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів» від 15.05.2013 №2013а;
- Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кваліфікованих інвесторів в цінні папери» від 14.10.2013 №3423;
- Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» від 17.10.2013 №3441.

Щодо суті зазначених законопроектів, які стосуються безпосередньо регулювання на фондовому ринку, необхідно зазначити наступне.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення діяльності акціонерних товариств від 17.01.2013 №2037, перш за все, розроблено з метою підвищення ефективності та удосконалення корпоративного управління в акціонерних товариствах, підвищення захисту прав акціонерів, а також з метою адаптації вітчизняного законодавства до директив ЄС. Документ дає можливість підвищити показники України у рейтингу Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації «Ведення бізнесу» внаслідок законодавчого врегулювання питання забезпечення відповідальності посадових осіб акціонерного товариства (АТ) перед товариством та передбачення можливості звільнення посадової особи товариства за рішенням відповідного органу АТ, а також запровадити обов'язковість введення розкриття акціонерним товариством інформації про вчинення значних правочинів або правочинів, щодо вчинення яких є заінтересованість, та запровадити обов'язковість посади корпоративного секретаря.

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо емісії цінних паперів» від 23.01.2013 №2072, то ним планується запровадити нові види корпоративних облігацій, зокрема, біржові, інфраструктурні та концесійні облігації, впровадити інститут загальних зборів власників корпоративних облігацій, а також встановити критерії та наслідки настання дефолту за корпоративними облігаціями. Законопроект є важливим та необхідним для розвитку фондового ринку, оскільки сприятиме підвищенню ефективності та надійності функціонування ринку цінних паперів, зокрема, інвестиційної привабливості ринку корпоративних облігацій шляхом створення умов для забезпечення ефективного захисту прав власників корпоративних облігацій.

Стосовно Проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 5 Закону України «Про судовий збір» щодо доповнення переліку пільгових категорій (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку)» від 07.03.2013 №2500, то він розроблений з метою забезпечення належного представлення НКЦПФР та її територіальними органами інтересів держави та забезпечення захисту прав інвесторів в судових інстанціях у випадку порушення законодавства про ринок цінних паперів та про акціонерні товариства.

В той же час, Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення функціонування фондового ринку» від 02.04.2013 №2697 передбачено вдосконалення функціонування фондового ринку шляхом створення єдиного переліку документів, які необхідно подавати для отримання ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку, а також уточнення та уніфікація зазначеного переліку документів; заборона передачі ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку третім особам, а також юридичним особам, які утворилися внаслідок припинення такого учасника; передбачення уніфікації строку видачі ліцензії на провадження певного виду професійної діяльності на фондовому ринку чи відмови у видачі такої ліцензії; удосконалення процедури проведення державної реєстрації припинення юридичних осіб - професійних учасників фондового ринку та емітентів.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів» від 15.05.2013 року №2013а, в свою чергу, розроблено з метою запровадження механізму подання позову учасником акціонерного товариства до господарського суду в інтересах товариства у випадку нанесення посадовою особою АТ своїми діями збитків такому товариству, а також встановлення права учасникам господарського товариства звернутися до суду у справах про відшкодування збитків, завданих посадовою особою цього товариства.

Що ж стосується Проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кваліфікованих інвесторів в цінні папери» від 14.10.2013 №3423, то ним визначається поняття «кваліфікований інвестор в цінні папери», передбачається впровадження механізму розміщення цінних паперів серед кваліфікованих інвесторів на фондовому ринку України, а також адаптація національного законодавства в сфері фондового ринку до норм європейського законодавства. Даний документ забезпечить законодавче врегулювання механізму набуття статусу кваліфікованого інвестора в цінні папери, а також встановлення обмеження на здійснення розміщення та обігу цінних паперів, які віднесені до ризикових відповідно до критеріїв ризикованості, серед некваліфікованих інвесторів з метою їх захисту.

Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах від 17.10.2013 №3441 передбачено підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах шляхом удосконалення механізму визначення ринкової вартості емісійних цінних паперів, а також йде мова про запровадження механізму зобов'язання власника пакету акцій акціонерного товариства у розмірі більше ніж 75 відсотків простих акцій запропонувати всім акціонерам цього товариства придбати у них прості акції. Також прописується норма щодо можливості прийняття загальними зборами акціонерного товариства рішення про право запровадження механізму обов'язкового продажу акцій акціонерами на вимогу акціонера – власника 95 відсотків акцій товариства тощо.

Також варто зазначити, що протягом 2013 року Комісією було розроблено наступні законопроекти:

■ *Проект Закону України «Про систему гарантування інвестицій фізичних осіб на фондовому ринку», що передбачає впровадження механізму здійснення компенсаційних виплат інвесторам – фізичним особам, які втратили свої кошти та/або цінні папери внаслідок настання недоступності інвестицій, переданих торговцям цінними паперами, що отримали ліцензію на право провадження діяльності з управління цінними паперами, та компаніям з управління активами, в управлінні яких знаходяться інститути спільного інвестування;*

■ *Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення механізмів убезпечення фінансових активів», який передбачає впровадження механізму емісії спеціалізованою фінансовою установою облігацій, виконання зобов'язань за якими забезпечуватиметься активами, сформованими за результатами укладення договорів сек'юритизації, застосування процедури переведення зобов'язань акціонерного товариства в акції та чіткого розмежування активів професійних учасників фондового ринку та їх клієнтів для недопущення звернення стягнень на активи одного за зобов'язаннями іншого;*

■ *Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо передачі особою, призначеною (обраною) на посаду, належних їй корпоративних прав в управління іншій особі». В цьому документі йде мова про впровадження механізму передачі особою, призначеною (обраною) на посаду, належних їй корпоративних прав в управління іншій особі та створення додаткових правових механізмів запобігання і протидії корупції серед осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.*